

**Diagnoza zapotrzebowania
Oddziałów Przedszkolnych
przy Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Zbójnej**

**na wsparcie z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus
w ramach Priorytetu FEPD.09 Fundusze na rzecz Rozwoju Lokalnego,
Działania FEPD.09.01 Rozwój lokalnej edukacji i kształcenia
w ramach Naboru FEPD.09.01-IZ.00-001/25**

**opracowana przez
Edytę Krzynówek, neurologopedę**

Marzec 2025 r.

I. Opis obszaru problemowego

1. Grupa docelowa objęta planowanym wsparciem

Edukacja przedszkolna stanowi fundament systemu oświaty, odgrywając kluczową rolę w całościowym rozwoju dziecka. Jest to pierwszy etap formalnej edukacji, którego celem jest przygotowanie najmłodszych do dalszego kształcenia, aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym oraz funkcjonowania w dynamicznie zmieniającym się świecie. Obejmuje działania wspierające rozwój kompetencji poznawczych, emocjonalnych, społecznych i fizycznych dzieci, z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb i predyspozycji.

Podstawowym założeniem edukacji przedszkolnej jest tworzenie przyjaznego środowiska, które sprzyja naturalnej ciekawości poznawczej dziecka, wspiera jego rozwój oraz kształtuje podstawowe umiejętności społeczne i komunikacyjne. Przedszkole pełni nie tylko funkcję edukacyjną, ale także wychowawczą – wprowadza dzieci w świat wartości, norm społecznych i zasad współżycia w grupie.

W Polsce edukacją przedszkolną objęte są dzieci w wieku od 3 do 6 lat. Proces ten realizowany jest w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych oraz w innych formach wychowania przedszkolnego. Celem edukacji przedszkolnej jest harmonijne wspieranie rozwoju dziecka we wszystkich sferach oraz przygotowanie go do rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej.

Na terenie Gminy Zbójna znajdują się trzy Szkoły Podstawowe, w tym dwie z oddziałami przedszkolnymi – oddziały przedszkolne przy Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Zbójnej oraz oddziały przedszkolne przy Szkole Podstawowej im. Janusza Korczaka w Kuziach.

Do Oddziałów Przedszkolnych przy Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Zbójnej w roku szkolnym 2024/2025 uczęszcza 97 dzieci:

- grupa wiekowa 3-lata – 23 dzieci, w tym 9 dziewczynek i 14 chłopców;
- grupa wiekowa 4-lata – 19 dzieci, w tym 8 dziewczynek, 11 chłopców;
- grupa wiekowa 5-lat – 22 dzieci, w tym 13 dziewczynek i 9 chłopców;
- grupa wiekowa 6-lat – 33 dzieci, w tym 17 dziewczynek i 16 chłopców.

Przedszkole znajduje się w oddzielnym budynku przy ulicy Łomżyńskiej 9. Składa się z 5 sal oddziału przedszkolnego, sali gimnastycznej, szatni, dwóch łazienek, pokoju nauczycielskiego, gabinetu neurologopedycznego oraz zaplecza kuchennego i stołówki.

Przedszkole zapewnia opiekę dzieciom również spoza obwodu szkolnego (w szkole Podstawowej w Dobrym Lesie nie ma od kilku lat oddziałów przedszkolnych). Wśród dzieci

uczęszczających do oddziałów jest 5 dzieci zagrożonych niedostosowaniem społecznym, 51 ze specyficznymi problemami edukacyjnymi, 1 dziecko z rodziny dysfunkcyjnej o niskich dochodach, 36 dzieci korzystających z zapomogi finansowej (w ramach bezpłatnego dożywiania). Nie ma dzieci posiadających orzeczenia.

Placówka jest obecnie dostępna dla dzieci w wieku 3-6 lat. Godziny pracy – od 7.00 do 15.45. Przedszkole zapewnia bezpłatne godziny wychowania przedszkolnego oraz możliwość korzystania z dodatkowo płatnych zajęć opiekuńczo-wychowawczych.

Nasze przedszkole jest otwarte na potrzeby dzieci i rodziców. Najważniejszymi założeniami koncepcji według, której działa przedszkole jest zapewnienie wychowankom wszechstronnego rozwoju, umożliwianie dzieciom osiągnięcie sukcesów edukacyjnych dostosowanych do ich możliwości rozwojowych, rozwijanie ich umiejętności i postaw społecznych, systematyczna współpraca z rodzicami, promowanie zdrowego i bezpiecznego stylu życia oraz promocja działań przedszkola wśród społeczności lokalnej, a w konsekwencji umożliwienie osiągnięcia dojrzałości szkolnej.

Oferta edukacyjna powinna nadążać za zmianami zachodzącymi we współczesnym świecie i nie powinna być uzależniona od miejsca zamieszkania.

W celu określenia rodzajów wsparcia i przygotowania planu działań dla oddziałów przedszkolnych konieczne jest wcześniejsze przeprowadzenie diagnozy, oceniającej stan obecny i analizującej potrzeby. Przeprowadzenie rzetelnej diagnozy pozwala na trafniejsze dopasowanie podejmowanych działań do realnych potrzeb dzieci, rodziców oraz całej społeczności przedszkolnej. Dzięki temu minimalizuje się ryzyko nieefektywnego wykorzystania zasobów – zarówno finansowych, jak i organizacyjnych – a wsparcie trafia tam, gdzie jest najbardziej potrzebne.

Zgromadzone dane i opinie pozwalają na dobór działań adekwatnych do lokalnych uwarunkowań i problemów, co znacząco zwiększa skuteczność interwencji. Diagnoza staje się punktem odniesienia do późniejszej ewaluacji – porównanie sytuacji wyjściowej z osiągniętymi rezultatami umożliwia ocenę efektywności działań i wprowadzenie ewentualnych modyfikacji w przyszłości.

Uwzględnienie głosu różnych interesariuszy – w tym rodziców, nauczycieli i przedstawicieli społeczności lokalnej – buduje poczucie współodpowiedzialności za realizację projektu. Wzmacnia to zaangażowanie wszystkich stron w proces wdrażania i rozwijania podejmowanych inicjatyw. Co istotne, diagnoza przyczynia się również do poprawy jakości edukacji i opieki przedszkolnej – wskazuje konkretne obszary wymagające wsparcia, takie jak

rozwój kompetencji kluczowych u dzieci, pomoc dla dzieci z dodatkowymi potrzebami edukacyjnymi czy potrzeba modernizacji przestrzeni edukacyjnej.

2. Aktualna sytuacja grupy docelowej oraz problemy, których rozwiązaniu ma służyć wsparcie

Oddziały przedszkolne przy Szkole Podstawowej mieszczą się w odrębnym budynku, oddalonym od siedziby szkoły około 600 m, co z jednej strony jest korzystne dla przedszkolaków ponieważ nikt nie zakłóca ich codziennego funkcjonowania poprzez dzwonki, przerwy, system lekcyjny, z drugiej strony powoduje to pewne wykluczenie z życia szkoły, ponieważ przedszkolaki nie uczestniczą na co dzień w wydarzeniach organizowanych w tzw. dużej szkole.

Problemem jest wdrażanie innowacyjnych metod i form pracy ze względu na słabe wyposażenie technologii informacyjno-komunikacyjnej oraz Internet małej prędkości. Całkowity brak pracowni tematycznych w przedszkolu powoduje przede wszystkim niską aktywność artystyczną oraz niewielkie możliwości rozwoju sprawności motoryki małej, rozwoju mowy, mówienia, logicznego myślenia. Brak odpowiedniego wyposażenia sali gimnastycznej przekłada się na problemy z kształtowaniem i promowaniem aktywności fizycznej dzieci. Plac zabaw z jego obecnym wyposażeniem i możliwością korzystania jedynie okresowo potęguje ten problem. W przedszkolu brakuje psychologa, jest niewystarczająca liczba godzin zajęć logopedycznych przyznana przez organ prowadzący (obecnie 4,5 godziny tygodniowo dla 19 sześciolatków, młodsze dzieci nie są objęte terapią). Większość przedszkolaków korzysta z bezpłatnego pobytu w przedszkolu w ramach realizacji podstawy programowej, niewielka liczba dzieci korzysta z godzin dodatkowych. 37% (36 na 97 wszystkich dzieci) korzysta z zapomogi finansowej w formie nieodpłatnych obiadów.

Ponad 52% przedszkolaków (51/97 wszystkich obecnie uczęszczających) to uczniowie ze specyficznymi problemami edukacyjnymi- zwłaszcza z wadami wymowy, z kłopotami w zakresie motoryki dużej, motoryki małej, w zakresie koordynacji wzrokowo-ruchowej, z opóźnionym rozwojem mowy, oraz opóźnionym rozwojem lateralizacji. 5 przedszkolaków zakwalifikowano jako zagrożonych niedostosowaniem społecznym oraz jedno dziecko z rodziny dysfunkcyjnej o niskich dochodach.

W ciągu ostatnich 5 lat podwoiła się liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych. Widoczne jest rosnące zapotrzebowanie na miejsca w oddziałach przedszkolnych. Zauważyć można migrację dzieci, która jeszcze kilka lat temu nie była zauważalna, w związku z tym

istnieje konieczność intensyfikacji działań na rzecz integracji dzieci z rodzin migracyjnych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Koszty utrzymania oddziałów przedszkolnych wynikające między innymi z faktu funkcjonowania w oddzielnym budynku są bardzo duże, przez co organ prowadzący nie przeznacza wystarczających środków finansowych na zakup pomocy dydaktycznych, materiałów edukacyjnych oraz na zatrudnianie specjalistów (jedynie pokrywa bieżące utrzymanie i ewentualnie środki na potrzebne remonty).

Przedszkole boryka się na co dzień z różnymi problemami, przede wszystkim finansowymi chcąc realizować nie tylko podstawę programową ale także oferować swoim dzieciom edukację na miarę XXI wieku.

Wiele dzieci ma trudne warunki rozwoju swoich umiejętności i zainteresowań ze względu na trudną sytuację finansową rodzin. Niektórzy rodzice w celu utrzymania rodziny wyjeżdżają w poszukiwaniu pracy za granicę, dojeżdżają do pracy w innej miejscowości lub gminie. Są też osoby, które pracują tylko w sezonie letnim, dużą grupę stanowią rolnicy oraz osoby bezrobotne.

Aktualnie w oddziałach przedszkolnych przy Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Zbójnej funkcjonuje 5 grup przedszkolnych. Z uwagi na ograniczone możliwości lokalowe oraz kadrowe przedszkola, liczba dzieci może ulec niewielkiej zmianie.

W prowadzonych w przedszkolu zajęciach dodatkowych nie wszystkie dzieci biorą udział. Spowodowane jest to m.in. brakiem środków finansowych, brakiem odpowiedniej ilości wykształconej kadry. Z tego powodu w części zajęć dodatkowych udział biorą tylko dzieci ze wskazań nauczycieli po przeprowadzeniu diagnoz początkowych, z zajęć logopedycznych korzystają wyłącznie dzieci 6-letnie, z zajęć korekcyjno- kompensacyjnych dzieci 5-6-letnie. Niewystarczająca ilość zajęć dodatkowych spowodowana jest również brakiem odpowiedniego wyposażenia pracowni terapeutycznych.

Jak wynika z diagnozy przeprowadzonej wśród nauczycieli i rodziców dzieci uczęszczających do oddziałów przedszkolnych przy Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Zbójnej problemy, które mogą być zniwelowane poprzez otrzymanie wsparcia z EFS to:

- **„Niewystarczająca liczba zajęć dodatkowych ukierunkowanych na rozwijanie kompetencji kluczowych dzieci, takich jak kreatywność, umiejętność współpracy, kompetencje językowe czy logiczne myślenie.**

Przedstawione bariery uzasadniają konieczność przeprowadzenia dodatkowych niepłatnych zajęć, gdyż tylko wtedy dzieci o niskim statusie materialnym i społecznym będą mogły z nich skorzystać. Jest to szczególnie istotne, gdyż doświadczenia w pierwszym okresie edukacji wpływają na motywację do uczenia się, umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach i budują poczucie własnej wartości. Dlatego niezbędna jest realizacja zajęć rozwijających kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie porozumiewania się,
- kompetencje matematyczne, przyrodnicze i techniczne,
- kompetencje cyfrowe,
- kompetencje obywatelskie,
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Kształtowanie tych kompetencji odbywa się poprzez zabawę, aktywne działanie, doświadczanie i współpracę – formy najbardziej naturalne i skuteczne dla przedszkolaków.

Konieczne jest zorganizowanie zajęć przyrodniczych, ekologicznych, rozwijających logiczne myślenie (matematycznych), rozwijających umiejętność poprawnego porozumiewania się w języku polskim (logopedycznych), rozwijających tożsamość kulturową i patriotyzm.

Konieczne jest także zorganizowanie zajęć ukierunkowanych na rozwój talentów dzieci oraz na rozwój ich kompetencji miękkich tj. komunikacji, współpracy i pracy w zespole, empatii, rozwiązywania konfliktów, zarządzania sobą, rozwiązywanie problemów, kreatywności i innowacyjności oraz samodzielności. Dlatego niezbędna jest realizacja zajęć ukierunkowanych na:

- ekspresję kulturową,
- ekspresję artystyczną – w tym muzyczną, plastyczną, teatralną,
- zajęcia rozwijające kompetencje miękkie – programowanie, kodowanie.

Dzięki takim zajęciom dzieci będą miały szanse poznać swoje predyspozycje, rozwijać umiejętności i zainteresowania.

- **Niedostateczna możliwość korzystania z zajęć dodatkowych rozwijających kompetencje prozdrowotne, tożsamościowe i zawodowe.**

Współczesny przedszkolak funkcjonuje w dynamicznym otoczeniu, stąd przedszkole powinno stać się miejscem, w którym otrzyma on wszechstronne wsparcie. W wielu małych miejscowościach, takich jak gmina Zbójna, dzieci mają ograniczony dostęp do zróżnicowanej

oferty zajęć pozalekcyjnych, które wspierałyby ich rozwój w kluczowych obszarach – zdrowia, tożsamości kulturowej oraz orientacji zawodowej. Brakuje systematycznych działań, które w sposób świadomy i długofalowy rozwijałyby:

- kompetencje prozdrowotne – czyli wiedzę i umiejętności związane z dbaniem o zdrowie fizyczne i psychiczne, właściwe nawyki żywieniowe, aktywność fizyczną, higienę, zdrowie psychiczne czy profilaktykę uzależnień. Ich rozwój wpływa na długofalowe kształtowanie zdrowego stylu życia i świadomych wyborów w dorosłości;
- kompetencje tożsamościowe – budowanie poczucia przynależności do społeczności lokalnej i narodowej, znajomość tradycji, kultury i historii regionu. Brak odpowiednich działań w tym zakresie może skutkować brakiem zakorzenienia i obojętnością wobec dziedzictwa kulturowego;
- kompetencje zawodowe – rozumiane jako wczesne orientowanie się w świecie pracy, rozwijanie zainteresowań, poznawanie różnych zawodów, a także umiejętność oceny własnych predyspozycji i planowania przyszłości edukacyjno-zawodowej. W środowiskach wiejskich brakuje regularnych działań doradczych, wycieczek zawodoznawczych czy spotkań z przedstawicielami różnych branż.

Dlatego konieczne jest zapewnienie dzieciom takich zajęć, które będą sprzyjały rozwojowi nawyków i zachowań prowadzących do samodzielności i dbania o zdrowie. Istotne współcześnie jest kształtowanie wśród dzieci postaw tolerancji, zrozumienia i właściwych stosunków międzyludzkich; postaw odpowiedzialności za swoje działania, jak również odpowiedzialności za środowisko i kształtowanie kultury ekologicznej. Realizacja zajęć rozwijających te kompetencje w ramach projektu pozwoli na wyrównywanie szans edukacyjnych i rozwojowych, wzmocni poczucie tożsamości, podniesie świadomość prozdrowotną oraz pomoże dzieciom i młodzieży lepiej przygotować się do dorosłości i wyboru ścieżki edukacyjno-zawodowej.

- **Mała ilość zajęć dodatkowych dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz dla dzieci z deficytami rozwojowymi czy z niepełnosprawnościami.**

W ostatnich latach obserwuje się systematyczny wzrost liczby dzieci z wadami wymowy, z wadami postawy, trudnościami ze skupieniem uwagi, z precyzyjnymi ruchami rąk, z zaburzonym przetwarzaniem słuchowym. W środowiskach wiejskich i małych gminach

dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE) oraz dzieci z deficytami czy niepełnosprawnościami często mają ograniczony dostęp do specjalistycznego wsparcia. Brakuje systematycznych, dostosowanych do ich potrzeb zajęć dodatkowych, które umożliwiałyby im pełniejszy rozwój, kompensowanie trudności oraz aktywne uczestnictwo w życiu edukacyjnym i społecznym.

Niepokojący jest fakt, że trudności te pojawiają się u coraz młodszych dzieci. Aby zapobiec ich pogłębianiu i skutecznie je niwelować, konieczne jest wdrożenie działań wspierających rozwój dzieci na wielu płaszczyznach. Dzieci te wymagają indywidualnego podejścia, specjalistycznych form terapii i pracy. Wśród najważniejszych form wsparcia znajdują się:

- zajęcia logopedyczne oraz zajęcia logarytmiczne, umuzykalniające – wspierające rozwój mowy, percepcji słuchowej, rytmu i koordynacji słuchowo-ruchowej; łączące ćwiczenia oddechowe, artykulacyjne i ruchowe,
- trening słuchowy – rozwijający umiejętność różnicowania dźwięków mowy, słuchu fonemowego i koncentracji słuchowej,
- zajęcia ruchowe i kinezyterapia – zapobiegające i korygujące wady postawy, rozwijające ogólną sprawność fizyczną i motorykę dużą,
- terapia ręki z elementami integracji sensorycznej – rozwijająca motorykę małą, precyzję ruchów, koordynację oko–ręka, napięcie mięśniowe oraz wrażliwość sensoryczną,
- zajęcia sensoryczne – wspierające dzieci w rozwoju zmysłów, integracji bodźców i budowaniu świadomości ciała w przestrzeni,
- zajęcia wspierające funkcje poznawcze, koncentrację i pamięć.

Brak odpowiedniego wsparcia zwiększa ryzyko wykluczenia edukacyjnego i społecznego tych dzieci oraz ogranicza ich szanse na wyrównywanie deficytów rozwojowych. Realizacja zajęć dostosowanych do potrzeb dzieci z SPE i niepełnosprawnościami w ramach projektu przyczyni się do podniesienia jakości edukacji włączającej, umożliwi skuteczniejsze wspieranie rozwoju dzieci oraz zwiększy ich szanse na sukces szkolny i społeczny.

- **Niedostateczne kompetencje nauczycieli z zakresu rozwoju kompetencji dzieci.**

Pomimo dużego zaangażowania nauczycieli i ich otwartości na rozwój, wciąż widoczny jest niedobór specjalistycznej wiedzy i umiejętności w zakresie wspierania kluczowych kompetencji dzieci – zarówno poznawczych, społeczno-emocjonalnych, prozdrowotnych, jak

i cyfrowych czy obywatelskich. Brakuje szkoleń i warsztatów doskonalących m.in. w obszarach takich jak:

- wsparcie dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi- zwłaszcza słabowidzących i słabosłyszących, oraz z zaburzeniem przetwarzania słuchowego,
- praca z dziećmi z zaburzeniami koncentracji, emocji i zachowania,
- rozwijanie kompetencji cyfrowych i medialnych dzieci w bezpieczny sposób,
- edukacja zdrowotna i kształtowanie tożsamości kulturowej u dzieci.

Nauczyciele często nie mają też dostępu do narzędzi, materiałów dydaktycznych ani bieżącego wsparcia specjalistycznego, co ogranicza ich możliwości wprowadzania innowacyjnych metod pracy.

Nauczycielki chętnie pogłębiają swoją wiedzę, umiejętności i podnoszą kwalifikacje. Jednak dostępne na rynku szkolenia nie zawsze są dostosowane do ich potrzeb. Często opłaty za szkolenia są tak wysokie, że nauczycieli nie stać, aby prywatnie w nich uczestniczyć. Potrzebują szkoleń w miejscu zamieszkania, pracy lub w pobliżu bez konieczności dojeżdżania do innych miejscowości. Dlatego niezbędne jest, aby zapewnić im wsparcie w postaci szkoleń. Inwestycja w rozwój zawodowy kadry pedagogicznej poprzez systematyczne szkolenia czy współpracę z ekspertami pozwoli podnieść jakość edukacji przedszkolnej, lepiej odpowiadać na zróżnicowane potrzeby uczniów, a także wzmocnić kompetencje nauczycieli jako liderów zmiany w swoich placówkach.

- **Konieczność objęcia wsparciem rodziców**

Rodzice odgrywają kluczową rolę w rozwoju dzieci, dlatego ich zaangażowanie i odpowiednie przygotowanie do wspierania swoich pociech jest niezbędne. Niestety, wielu opiekunów boryka się z trudnościami wychowawczymi, brakiem wiedzy na temat etapów rozwoju dziecka, a także ograniczonym dostępem do specjalistycznych form wsparcia. Brakuje:

- regularnych spotkań edukacyjnych i warsztatów dla rodziców,
- poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego,
- możliwości wymiany doświadczeń z innymi opiekunami,
- informacji, jak wspierać dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Włączenie rodziców w działania projektowe, np. poprzez szkolenia, konsultacje specjalistyczne, warsztaty tematyczne (z zakresu emocji, komunikacji, relacji w rodzinie), pomoże:

- wzmocnić ich kompetencje wychowawcze,

- zbudować lepsze relacje z dziećmi,
- stworzyć spójne środowisko wsparcia między domem a placówką edukacyjną.

Objęcie rodziców systematycznym wsparciem przełoży się na lepsze funkcjonowanie dzieci w grupie, lepsze wyniki edukacyjne i większe poczucie bezpieczeństwa emocjonalnego.

- **Ograniczenia finansowe Gminy na zapewnienie odpowiedniej ilości zajęć dodatkowych.**

Mimo starań samorządu lokalnego, Gmina boryka się z ograniczonym budżetem na finansowanie edukacji przedszkolnej, w tym organizację zajęć dodatkowych oraz rozwijających uzdolnienia i zainteresowania. Środki własne nie pozwalają na systematyczne prowadzenie zajęć wspierających rozwój dzieci, takich jak: logopedia, rytmika, zajęcia terapeutyczne, sensoryczne, rozwijające kompetencje kluczowe, czy wspierające dzieci z niepełnosprawnościami i SPE.

W efekcie:

- dzieci nie mają równych szans rozwojowych, szczególnie w małych miejscowościach i na wsiach,
- trudniej wyrównywać deficyty edukacyjne i rozwojowe,
- ograniczona jest możliwość indywidualnego wsparcia dziecka zgodnie z jego potrzebami.

Pozyskanie środków zewnętrznych w ramach projektu umożliwi realizację kompleksowych, regularnych i zróżnicowanych zajęć dodatkowych, które wspierają wszechstronny rozwój dzieci oraz pozwalają wyrównywać szanse edukacyjne niezależnie od sytuacji finansowej rodzin i gminy.

- **Niedostateczna ilość pomocy dydaktycznych i sprzętu TIK.**

Problemem jest także często stare i wysłużone wyposażenie oraz brak środków finansowych przedszkola na zakup pomocy dydaktycznych. Przeprowadzona inwentaryzacja pokazuje, że posiadane w przedszkolu wyposażenie i sprzęt są niewystarczające. Wyposażenie w przedszkolu jest przestarzałe i zdekompletowane. Braki te wpływają negatywnie na:

- możliwość różnicowania metod pracy z dziećmi i indywidualizacji nauczania,
- rozwijanie umiejętności cyfrowych dzieci w bezpiecznym i kontrolowanym środowisku,

- prowadzenie zajęć z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi edukacyjnych, takich jak roboty edukacyjne czy programy multimedialne,
- motywację i aktywność dzieci podczas zajęć.

Wypożyczenie placówek w nowoczesne pomoce dydaktyczne i sprzęt TIK umożliwi tworzenie środowiska edukacyjnego na miarę współczesnych wyzwań i potrzeb dzieci w wieku przedszkolnym oraz pozwoli nauczycielom na pełniejsze realizowanie podstawy programowej i innowacyjnych metod pracy. Dzieci i rodzice oczekują atrakcyjnych zajęć realizowanych przy wykorzystaniu sprzętu multimedialnego i Internetu. Brakuje także pomocy interaktywnych. Do realizacji zajęć i podniesienia jakości edukacji przedszkolnej potrzebny jest dobry i nowoczesny sprzęt TIK.

Przedstawione powyżej problemy potwierdzają konieczność zorganizowania dodatkowych zajęć dla dzieci oraz zakupu pomocy dydaktycznych i wyposażenia. Działania te przyczynią się do:

- podniesienia jakości edukacji przedszkolnej,
- wyrównywania dostępu do edukacji szczególnie na obszarach wiejskich,
- poprawy dostępności dla wszystkich dzieci z uwzględnieniem zróżnicowania ich potrzeb edukacyjnych i rozwojowych.

Pozostałe zdiagnozowane problemy:

- 1) Odległość - Zbójna jest zlokalizowana stosunkowo daleko od większych centrów edukacyjnych, centrów metodycznych, bibliotek specjalistycznych, pracowni, archiwów. Jakość edukacji w gminie jest uzależniona od jakości funkcjonowania głównie małych placówek edukacyjnych. Na jakość oferty wpływa potencjał materialno - dydaktyczny, który wymaga wsparcia. Najbliżej położone miasto to Łomża (22 km), w którym nie ma wystarczającej bazy szkoleniowej aby zapewnić dzieciom wszechstronny rozwój. Białystok to miasto, w którym taka baza ośrodków szkoleniowych jest zdecydowanie większa, jednak odległość około 105 km, stanowi barierę nie do pokonania, dla dowozów dzieci dwa razy w tygodniu na zajęcia dodatkowe,
- 2) Niewystarczające zaspokojenie potrzeb edukacyjnych dzieci. Stale pojawiają się nowe, wymagające potrzeby edukacyjne dzieci związane z koniecznością przyswajania coraz to większych ilości informacji. Dzieje się to już na etapie przedszkolnym, gdzie dzieci powinny uczyć się jak zdobywać te najważniejsze informacje, oddzielając pozostałe, mniej ważne. W przedszkolach realizowana jest podstawa programowa i niewiele poza nią.

Prowadzone są dodatkowe zajęcia sportowe i zajęcia taneczne, ale nie wszystkie dzieci z nich korzystają z uwagi na konieczność ich finansowania ze środków własnych.

- 3) Występuje niewystarczające przygotowanie kadry nauczycielskiej do prowadzenia zajęć sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u dzieci kompetencji kluczowych. Przyczyną jest niewystarczająca wiedza nauczycieli w obszarze nowych form i metod, opór w stosowaniu eksperymentów, nieumiejętność zauważenia korzyści. Skutkiem tego jest zniechęcenie się i powrót do wypróbowanych metod, do schematycznych, powtarzanych działań.
- 4) Niska świadomość ekologiczna na terenie gmin wiejskich, w tym u dzieci. Istotne jest, aby kształtować w dziecku świadomość ekologiczną, poczucie odpowiedzialności, szacunku oraz gotowość do działań na rzecz najbliższego środowiska. Niepokojąca jest stosunkowo niska świadomość ekologiczna ludności wiejskiej, co wynika z mniejszego na ogół stopnia degradacji środowiska oraz niższego poziomu zaspokojenia potrzeb bytowych mieszkańców wsi.
- 5) Niepopularność edukacji finansowej dzieci w Polsce. Nauka, jak się szacuje – powinna zaczynać się jeszcze przed 7 rokiem życia. Taka sytuacja jest niebezpieczna dla dzieci, które dorastając w niewiedzy, nie wyrabiają sobie właściwych nawyków finansowych, nie potrafią właściwie zarządzać budżetem i nie rozumieją mechanizmów ekonomicznych, z którymi mają do czynienia w momencie usamodzielnienia się.
- 6) Bardzo wąska oferta edukacyjna przedszkola (dotycząca zajęć dodatkowych) skierowanych na rozwój kompetencji kluczowych, wyrównanie szans w nauce, niwelowaniu deficytów i swobody eksperymentowania zdobytą wiedzą. . Z diagnozy przedszkola wynika, iż jest duże zapotrzebowanie na zajęcia dodatkowe rozwijające umiejętności, jak i na te, które dopiero by takie umiejętności odkrywały.
- 7) Małe zaangażowanie rodziców/opiekunów dzieci w życie przedszkola, społeczeństwa i Gminy. Rodzice, zajęci pracą, pozostałymi dziećmi, często również gospodarstwem rolnym nie mają czasu na aktywne uczestniczenie w wydarzeniach przedszkolnych. Powoduje to mierną postawę prospołeczną.
- 8) Niewiedza lub brak wystarczającej wiedzy o tolerancji. Tolerancji należy uczyć od najmłodszych lat, jednak w naszym systemie szkolnym nie ma miejsca na taki przedmiot jak Tolerancja. Dzieci wnoszą wzorce z domu, w których często sami dorośli mają problemy z poszanowaniem praw i godności innych ludzi.

3. Cele i zakres diagnozy zapotrzebowania na wsparcie

Przeprowadzenie rzetelnej diagnozy pozwala na trafniejsze dopasowanie podejmowanych działań do realnych potrzeb dzieci, rodziców oraz całej społeczności przedszkolnej. Dzięki temu minimalizuje się ryzyko nieefektywnego wykorzystania zasobów – zarówno finansowych, jak i organizacyjnych – a wsparcie trafia tam, gdzie jest najbardziej potrzebne.

Zgromadzone dane i opinie pozwalają na dobór działań adekwatnych do lokalnych uwarunkowań i problemów, co znacząco zwiększa skuteczność interwencji. Diagnoza staje się punktem odniesienia do późniejszej ewaluacji – porównanie sytuacji wyjściowej z osiągniętymi rezultatami umożliwia ocenę efektywności działań i wprowadzenie ewentualnych modyfikacji w przyszłości.

Uwzględnienie głosu różnych interesariuszy – w tym rodziców, nauczycieli i przedstawicieli społeczności lokalnej – buduje poczucie współodpowiedzialności za realizację projektu. Wzmacnia to zaangażowanie wszystkich stron w proces wdrażania i rozwijania podejmowanych inicjatyw. Co istotne, diagnoza przyczynia się również do poprawy jakości edukacji i opieki przedszkolnej – wskazuje konkretne obszary wymagające wsparcia, takie jak rozwój kompetencji kluczowych u dzieci, pomoc dla dzieci z dodatkowymi potrzebami edukacyjnymi czy potrzeba modernizacji przestrzeni edukacyjnej.

Celem przeprowadzonej diagnozy było:

- zdiagnozowanie potrzeb przedszkola w zakresie dostosowania, doposażenia sal, kącików tematycznych oraz sali gimnastycznej i sali terapeutycznej,
- zdiagnozowanie potrzeb oddziałów przedszkolnych w zakresie dostosowania istniejących miejsc do potrzeb dzieci z deficytami,
- zdiagnozowanie potrzeb dzieci, w tym dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz dzieci z niepełnosprawnościami, prowadzących do wyrównywania szans edukacyjnych,
- zdiagnozowanie potrzeb dzieci w zakresie potrzebnych zajęć dodatkowych, wyrównawczych,
- zdiagnozowanie potrzeb rodziców,
- zdiagnozowanie potrzeb nauczycieli w zakresie poziomu umiejętności i kompetencji zawodowych potrzebnych do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym, w tym z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
- zdiagnozowanie potrzeb przedszkola w zakresie doposażenia w niezbędne pomoce i sprzęt ICT.

Zakres diagnozy obejmował:

- zapotrzebowanie w zakresie dostosowania infrastruktury przedszkola do potrzeb dzieci,
- potrzeby dzieci o specjalnych wymaganiach edukacyjnych wynikających z ich niepełnosprawności, stwierdzonych deficytów, możliwości rozwojowych, funkcjonowania w grupie przedszkolnej,
- potrzeby nauczycieli w zakresie posiadanych kwalifikacji i kompetencji oraz ich braków, które uniemożliwiają organizację i prowadzenie zajęć specjalistycznych i dodatkowych dostosowanych do potrzeb dzieci w wieku przedszkolnym.

Diagnozę przeprowadzono w okresie od stycznia do marca 2025 r. Diagnozę potrzeb przeprowadzono wśród kadry pedagogicznej, dyrektora oraz rodziców uczniów. Diagnoza dotyczyła potrzeb edukacyjnych, dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych i została sporządzona na podstawie wywiadów, rozmów bezpośrednich, obserwacji oraz analizy istniejącej dokumentacji.

II. Opis procedury diagnozy potrzeb

1. Wykorzystanie metody badań zapotrzebowania na wsparcie

- a) wywiady indywidualne – jest to jedna z podstawowych metod badawczych w naukach behawioralnych; wywiad polega na zadawaniu badanym przez ankietera mniej lub bardziej sformalizowanych pytań, inaczej nazywany jest uporządkowaną rozmową,
- b) analiza istniejącej dokumentacji – jest to technika badawcza służąca do gromadzenia wstępnych, opisowych, także ilościowych informacji o badanej instytucji czy zjawisku wychowawczym; technika ta pozwala poznać biografię jednostek, opinie wyrażone w dokumentach; dzięki analizie dokumentów uzyskujemy wiedzę na temat podstaw formalnoprawnych wszelkich działań realizowanych w placówce oraz podejmowanych decyzji, w tym decyzji administracyjnych; analiza dokumentów jest koniecznym uzupełnieniem innych metod i wykorzystywana jest jako uzupełnienie informacji uzyskanych z innych źródeł;
- c) obserwacja – przegląd stanu infrastruktury placówki w zakresie zaobserwowanych potrzeb (weryfikacja możliwości lokalowych, sprzętowych, braków pomocach dydaktycznych).

2. Zastosowane narzędzia badawcze

- a) notatki z wywiadu,
- b) arkusz obserwacji placówki,
- c) arkusz analizy dokumentów.

3. Zdefiniowane dane i wskaźniki opisujące sytuację grupy docelowej

- a) ilość dzieci w wieku przedszkolnym objętych wsparciem – 97 (5 grup)
- b) ilość dzieci niepełnosprawnych objętych wsparciem – 0
- c) liczba nauczycieli uczących w placówce – 9 (w tym 7 dyplomowanych)
- d) liczba nauczycieli, którzy uzyskali dodatkowe kwalifikacje (z uprawnieniami do nauczania drugiego przedmiotu) – 8
- e) liczba doposażonych sal pobytu dziennego – 5
- f) liczba doposażonych placów zabaw – 1

4. Źródła danych i wskaźników

Wykaz źródeł:

- obserwacje i wywiady
- diagnozy i testy kompetencji przeprowadzone przez nauczycieli w zakresie nauczania podstawy programowej,
- wywiad z dyrektorem i opinie nauczycieli dotyczące potrzeb placówki w zakresie doposażenia i modernizacji placówki w pomoce dydaktyczne,
- dokumenty weryfikujące posiadane kompetencje przez nauczycieli.

III. Wyniki diagnozy potrzeb

1. W zakresie rozszerzenia oferty zajęć rozwijających kompetencje społeczne, skierowanej do małych dzieci, zwłaszcza do dzieci dotkniętych deficytami rozwojowymi, niepełnosprawnością, niezbędne jest wprowadzenie dodatkowych zajęć rozwijających kompetencje społeczno – emocjonalne, zajęć rozwijających umiejętności współdziałania, szanowania odmienności, tolerancji i empatii.
2. W zakresie rozszerzenia oferty zajęć rozwijających kompetencje kluczowe niezbędne jest wprowadzenie dodatkowych zajęć z zakresu efektywnej nauki, czytania, pamięci,

koncentracji, podstaw logicznego myślenia, preorientacji zawodowej, przedsiębiorczości, zajęć ekologicznych / przyrodniczych, ruchowych.

3. W zakresie doposażenia przedszkola niezbędne jest wyposażenie go w dodatkowy sprzęt, akcesoria, pomoce dydaktyczne.
4. W zakresie modyfikacji przestrzeni wspierającej rozwój psychoruchowy oraz poznawczy niezbędne jest doposażenie sali gimnastycznej jako infrastruktury umożliwiającej dzieciom swobodny rozwój, zabawę i odpoczynek oraz integrację społeczną a także prowadzenie zajęć terapeutycznych,
5. W zakresie doskonalenia umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli do pracy dziećmi w wieku przedszkolnym niezbędne jest podniesienie ich umiejętności i kompetencji zawodowych w zakresie nowych zajęć dodatkowych.

IV. Opis stanu technicznego ze szczególnym uwzględnieniem inwentaryzacji posiadanego sprzętu

Budynek szkolny został oddany do użytku około 1999 roku, znajduje się w miejscu dawnej weterynarii- lecznicy dla zwierząt. Budynek jest stary, w 2011 roku przeszedł termomodernizację – wymieniono okna, ocieplono budynek, wymieniono grzejniki i piec. Pomieszczenia wewnętrzne zostały zaadoptowane na początku na oddziały przedszkolne i sale dla klas I-III, w piwnicach budynku znajduje się kuchnia i stołówka szkolna, była tam też świetlica. Ze względu na zalecenia bhp świetlica została w tym miejscu zlikwidowana. Zwiększająca się ilość dzieci w wieku przedszkolnym -3-6-lat wymusiła przeniesienie klas I-III do budynku szkoły podstawowej przy ulicy Łomżyńska 35. W chwili obecnej w przedszkolu jest 5 oddziałów – 3,4,5, oraz dwie grupy dzieci sześciolletnich (zerówka). Nie ma świetlicy szkolnej. Na stołówkę dzieci schodzą do piwnic, jednocześnie mogą być najwyżej dwie grupy dzieci na posiłku. Sala gimnastyczna ma wymiary około 8x8 m, jedna ściana jest wyłożona do połowy płytkami, była tam sala zabiegowa dla zwierząt. Sala gimnastyczna posiada trzy drabinki i kosz do koszykówki, na podłodze jest wykładzina. Dostępne pomoce dydaktyczne są znikome. Ograniczona przestrzeń sali gimnastycznej oraz niedostateczne wyposażenie utrudnia prowadzenie zajęć ruchowych i aktywności na sali gimnastycznej. W przedszkolu znajduje się poza tym zaplecze kuchenne, magazyn, pokój nauczycielski, gabinet logopedyczny (wymiarów 2x3 m) wyodrębniony na dolny korytarz. Logopeda jest na 4,5 godz tygodniowo. Szatnia dla dzieci znajdowała się w piwnicach- ze względu na zalecenia sanepidu jedno pomieszczenie zostało przeznaczone na szatnię, z której

korzystają dzieci młodsze, natomiast szafki dla 5-6-latków znajdują się na korytarzu. Brak jest pracowni tematycznych, powierzchnia sal lekcyjnych jest bardzo różna- od 24 do 36 metrów. W salach znajdują się jedynie kąciaki tematyczne. Duża liczebność grup sprawia, że sale są zastawione stolikami i brakuje przestrzeni do zabaw swobodnych. W salach znajdują się tablice interaktywne, które niestety ze względu na wiek straciły możliwość korzystania z ćwiczeń interaktywnych i służą głównie do projekcji obrazu. Wiele zasobów jest przestarzałych i niewystarczających do realizacji programów edukacyjnych. Sale zajęć wymagają wyposażenia w nowoczesne narzędzia dydaktyczne, w zabawki i pomoce edukacyjne. Przedszkole zmaga się z ograniczonym dostępem do Internetu, brakiem sieci wifi w całym budynku, co przekłada się na utrudnione możliwości korzystania przez dzieci z innowacyjnych metod edukacyjnych, co może negatywnie wpływać na ich rozwój dzieci i przygotowanie do dalszej nauki. Przy przedszkolu znajduje się plac zabaw , który był wyposażony w latach 2010-2012. Urządzenia znajdujące się na placu zabaw częściowo zostały usunięte ze względu na zaliczenie ich do całkowicie zużytych i nienadających się do dalszego użytkowania. Plac zabaw wymaga remontu i doposażenia. W przedszkolu znajdują się dwie toalety dla dzieci. Przedszkole jest dostosowane do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami.

V. Wnioski i rekomendacje

Wnioski z przeprowadzonej diagnozy

- przedszkole nie posiada odpowiedniego wyposażenia w pomoce dydaktyczne, sprzęt; posiadane wyposażenie jest częściowo wyeksploatowane, często nie spełnia wymogów właściwych dla kształcenia dzieci w wieku przedszkolnym; należy doprowadzić do uzupełnienia zasobów placówki o pomoce dydaktyczne i środki trwałe w ramach projektu; szczegóły dotyczące wyposażenia zostaną zawarte we wniosku aplikacyjnym,
- przedszkole nie oferuje wymaganych potrzebami dzieci zajęć dodatkowych nakierowanych na rozwój kompetencji kluczowych, tj. zajęć rozwijających kompetencje społeczno – emocjonalne, zajęć rozwijających umiejętności współdziałania, szanowania odmienności, tolerancji i empatii, zajęć z zakresu efektywnej nauki, poprawnego mówienia, czytania, pamięci, koncentracji,

podstaw logicznego myślenia, przedsiębiorczości, orientacji zawodowej, zajęć ekologicznych / przyrodniczych, ruchowych, muzycznych, plastycznych, sensorycznych,

- stwierdzono deficyty w wykształceniu kadry pedagogicznej w zakresie umiejętności prowadzenia zajęć dodatkowych adekwatnych do stwierdzonych potrzeb.

Rekomendacje:

- W zakresie dostosowania istniejących miejsc przedszkolnych i modernizacji ich do potrzeb dzieci w wieku przedszkolnym należy:
 - doposażyć placówkę w odpowiednie, specjalistyczne pomoce dydaktyczne, stworzenie kątek tematycznych, sali terapii sensorycznej SI
 - dokonać modyfikacji przestrzeni wspierającej rozwój psychoruchowy i poznawczy dzieci poprzez dostosowanie sal do stwierdzonych potrzeb,
- W zakresie oferty zajęć specjalistycznych umożliwić udział w zajęciach dodatkowych rozwijających kompetencje kluczowe dotyczące nauki oraz rozwijania umiejętności potrzebnych do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie, przedsiębiorczości oraz rozwój tolerancji i empatii,
- W zakresie doskonalenia umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym niezbędne jest podniesienie ich umiejętności i kompetencji zawodowych w zakresie prowadzenia zajęć dodatkowych.

Projekt zakłada także wdrożenie nowatorskich form wsparcia rozwoju dzieci, takich jak:

- logo-rytmika – łącząca ćwiczenia logopedyczne z rytmiką i muzyką, wspomagająca rozwój mowy i słuchu fonematycznego,
- terapia ręki z elementami integracji sensorycznej – wspierająca rozwój motoryki małej, koordynacji wzrokowo-ruchowej i percepcji sensorycznej,
- kinezjoterapia – poprawiająca postawę, sprawność fizyczną i orientację przestrzenną,
- trening słuchu i uwagi słuchowej – wspierający rozwój umiejętności językowych i przetwarzania informacji słuchowych,

- terapia pedagogiczna – przeznaczona dla dzieci z trudnościami w nauce, wzmacniająca ich kompetencje poznawcze i emocjonalne.

Dzięki realizacji projektu:

- zwiększy się dostępność zajęć dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i dzieci z deficytami,
- dzieci będą mogły rozwijać kompetencje prozdrowotne, tożsamościowe i zawodowe,
- wzrośnie świadomość rodziców w zakresie potrzeb rozwojowych ich dzieci – poprzez organizację warsztatów i spotkań wspierających,
- gmina – mimo ograniczeń finansowych – uzyska szansę na trwałe podniesienie jakości oferty edukacyjnej w oddziałach przedszkolnych przy Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Zbójnej.

Realizacja projektu przyniesie długofalowe korzyści zarówno dla dzieci, jak i dla kadry pedagogicznej. Umożliwi nauczycielom zdobycie nowych kompetencji i umiejętności, które będą mogli wykorzystywać w codziennej pracy również po zakończeniu projektu, co znacząco wpłynie na jakość edukacji w kolejnych latach szkolnych.

Doposażenie placówki, w tym sali gimnastycznej, stworzenie kąpek tematycznych, sali SI w nowoczesne sprzęty i pomoce dydaktyczne nie tylko poprawi warunki prowadzenia zajęć, ale również otworzy nowe możliwości w zakresie rozwijania kompetencji dzieci – poznawczych, ruchowych, społeczno-emocjonalnych czy cyfrowych. Inwestycja w rozwój kompetencji nauczycieli, doposażenie placówki oraz wprowadzenie różnorodnych form zajęć rozwojowych daje realne szanse na poprawę jakości edukacji i wyrównywanie szans dzieci już od najmłodszych lat.

DYREKTOR
Szkół Podstawowej
im. Marii Konopnickiej w Zbójnej
mgr Jacek Brzyńców

Akceptuję
WÓJT
Elżbieta Parzych